

KESKKONNAAMET

KOHTUMINE METSLOOMAGA

e-õppematerjali tutvustav veebiseminar

keskkonnahariduse büroo

29. aprill 2021

Foto: Tairi Tappo

Kava

1. Keskkonnaameti ja KEAT programmi seosed
2. Õppematerjali eesmärk ja ülesehitus
3. Põhisõnumid teemal KOHTUMINE METSLOOMAGA
4. Küsimused ja arutelu

Keskkonnaamet

Kujundab ühiskonna väärtushinnanguid keskkonnahoidlikumaks. **TEADLIKKUS** looduse toimimisest ja rollist meie elus tekitab austuse ja hoolivuse looduse vastu.

KESKKOND JA JÄTKUSUUTLIK ARENG

KODANIKUALGATUS JA ETTEVÕTLIKKUS

KEAT

Saavutada laste oskuslik käitumine eriolukorda sattumisel. Noor **OSKAB** ära hoida ohtlikke olukordi ja vajadusel aidata teisi nii, et oleks tagatud enda ohutus.

VÄÄRTUSED JA KÕLBLUS

KULTUURILINE IDENTITEET

TERVIS JA OHUTUS

TEABEKESKKOND

**TEADLIK
NOOR
KÄITUB
TURVALISELT
ENDA JA
TEISTE
SUHTES**

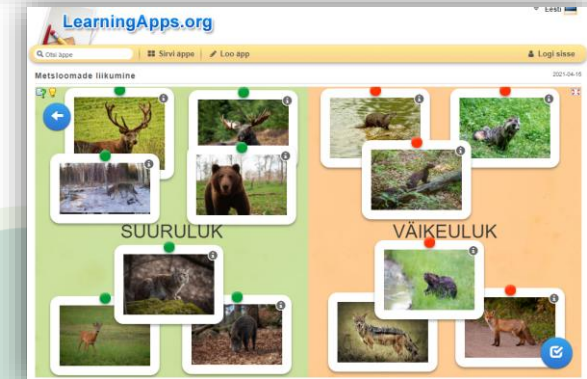
Õppematerjali eesmärgid

- **Õppida tundma:**
 - looduse loomulikku toimimist
 - metsloomade aastaringi ja vajadusi
- **Teada:**
 - metsloomadega seotud ohuolukordi ja nende vältimise võimalusi
 - et abistamine peab lähtuma abistatava vajadustest
 - keda vajadusel teavitada

Põhisõnum: ÄRA SEKKU METSLOOMADE ELLU!

Õppematerjali ülesehitus

- Viis videoklippi (sissejuhatus ja neli alateemat):
 - **Sissejuhatus**
 - Metsloomade **elupaik ja toit**
 - Metsloomade **liikumine**
 - Metsloomade **paljunemine**
 - Metsloomad ja **inimtegevusest põhjustatud lõksud**
- Kinnistavad ülesanded *LearningApps* keskkonnas
- Kokkuvõtlik mänguline ülesanne *Genially* keskkonnas

Õppematerjali kasutamine

- **Vajalik on:**
 - internetiühendusega arvuti või nutiseade
 - kõlarid/kõrvaklapid
- Materjal sobib iseseisvaks õppeks, kuid **soovitame klassi ühistööd:**
 - vaadata koos videoklippe. Klippide pikkus on 3 - 10 min, kokku ~32 min
 - aruteluga mõtestada saadud teave ja vastata tekkinud küsimustele
 - teha individuaalselt kinnistavad ülesanded ja kokkuvõttev interaktiivne mäng
- Kogu õppematerjali käsitlemiseks soovitame arvestada vähemalt 2x45 min

Looduse loomulik toimimine

- Me jagame elukeskkonda paljude **teiste liikidega**, sealhulgas metsloomadega
- Liigirikkus loob Maal **elutingimused**
 - fotosünteesi
 - toiduahelate
 - paljunemise kaudu, mis moodustavad kokku

AINERINGE

Meie ringmajanduse mudeli eeskuju!

shorturl.at/zMNO6

LOODUS LOOB, INIMENE KASUTAB

Looduse loomulik toimimine

- **Konfliktiolukordade ja hirmu vältimiseks LOODUSES peame**
 - teadma **teiste organismide** vajadusi
 - mõistma nende loomuliku elukorraldust ja rolli ökosüsteemis
 - oskama nendega arvestada
 - teadvustama looduse tähtsust meie elus

TEADLIKKUS ON EELDUS ÕIGEKS SUHTUMISEKS JA KÄITUMISEKS

Metsloom? Uluk? Linnud ja loomad?

- **Loom** – üldnimetus nii selgroogsetele kui selgrootutele loomadele (imetaja, lind, kala, putukas, uss, madu jne)
- **Metsloom ehk uluk** - looduses vabalt elav loom, metsik loom (mitte ainult metsas elav loom!)
- **Jahiuluk** – metsloom, kellele peetakse jahti (Eestis kokku 52 liiki)
 - **suuruluk** (8, neist sõralisi 4, suurkiskjad ja hallhüljes)
 - **väikeuluk** (44, neist linde 32 ja imetajaid 12)

Metsloomade elu ja vajadused

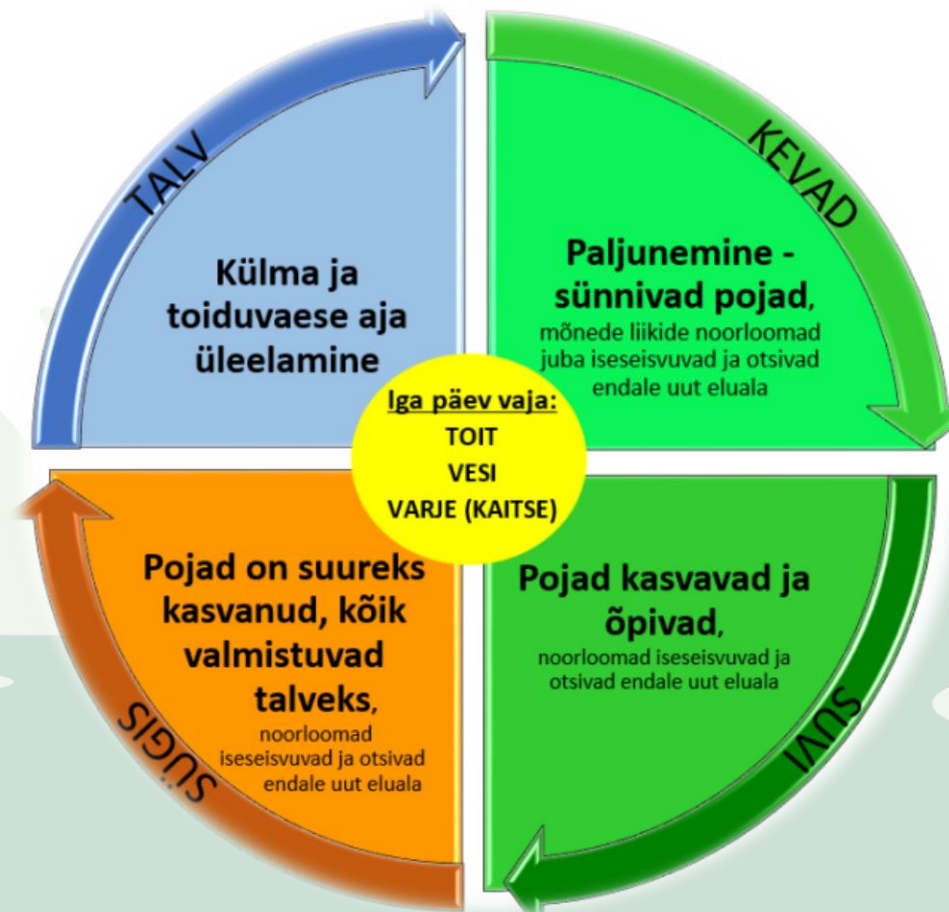
Metslooma elu tähtsaim ülesanne on PALJUNEMINE

elurütmi määrab järglaste saamine ja kasvatamine

ELUPAIK JA TOIT

LIIKUMINE

PALJUNEMINE

**INIMTEGEVUSEST
PÕHJUSTATUD
LÕKSUD**

KESKKONNAAMET

KOHTUMINE METSLOOMAGA

SISSEJUHATUS

Põhisõnumid **ELUPAIK JA TOIT**

- Turvaline elupaik ja toit on kõigi loomade põhivajadused. Meil on ühine eluruum Maal. **Kas metsloom tungib asulasse või inimene loodusesse?**
- **Metsloomadele on looduses toitu piisavalt.** Nad peavad selle kättesaamiseks pingutama, oma energiat kulutama.
- **Ära jäta toitu metsloomadele kättesaadavaks** (kompostihunnik, viljapõld, lambakari vms). Toit inimese juures on metsloomale **lihtsalt kättesaadav** - konkurentsi pole, pingutama ei pea ja loom hoiab energiat kokku (looduses kõige alus). Lihtsalt kättesaadav toit inimese juures muudab metslooma sellest sõltuvaks (tahab veel ja veel) – tekivad nn nuhtluisendid.
- **Metsloom ei tea, mis on inimese oma.** Loom ei tea, et inimese vara ei või võtta. Metslooma elu juhivad instinktid.

Põhisõnumid **LIIKUMINE**

- Liikudes leiab loom omale **elupaiga, toidu ja paljunemiseks paarilise**
- Metsloomade liikumised on **kindla rütmiga** loomulik osa nende elust ja aastaringist
 - lindude kevad- ja sügisränne
 - konnade ränne kevadel sigimispaiikadesse ja sügisel talvitumispaiikadesse
 - imetajate liikumised erinevate toitumisalade vahel talvel ja suvel, noorloomade vaba eluala otsimine, oma territooriumi kaitsmine
- Eriti tähelepanelik peab olema:
 - liikluses **hämara**l ajal sõites
 - metsloomade eest **hoiatavate liiklusmärkide** piirkonnas
 - maanteed ümbritsevat **maastikku** jälgides (rohekoridorid)
- Kui suuruluk on sattunud **asulasse**, helista riigiinfo telefonile 1247
- Vigastatud ja hukkunud loomadest **maanteedel** teata 1247

Põhisõnumid **PALJUNEMINE**

- **Paljunemine on looduses kõikide elusolendite tähtsaim ülesanne**
- **Loomad kasvatavad oma poegi erinevalt:**
 - pojad on varjatud pesas vanemate järelevalve all
 - sündinud noorloomad jäetakse ohutuse eesmärgil üksi (jänessed, metskits, hüljes)
- Looduses **näiliselt** üksi olev loomapoeg on tegelikult hoitud
- **Eemaldu kohe**, kui märkad loomapoega või poegadega emaslooma!

Põhisõnumid **INIMTEKKELISED LÕKSUD**

- **Ära tekita oma tegevusega teistele tahtmatut lõksu, milleks võib olla:**
 - katmata augud
 - tuli
 - mahajäetud prügi
 - klaaspinnad
 - järelevalveta lemmikloomad
- **Ohuolukorda märgates:**
 - võimalusel kõrvalda ohu allikas ennast ohtu seadmata
 - teavita täiskasvanut või kutsu abi telefonil 1247

Kes on abitu loom?

- **Abitu ehk inimesepoolset sekkumist vajatakse kui:**
 - suuruluk on sattunud väljapoole oma loomulikku elukeskkonda (nt asulasse)
 - loom on sattunud inimtekkelisse lõksu, kust ta ilma kõrvalise abita ei saa välja, et iseseisvat elu jätkata
 - metsloom on nähtava vigastusega
 - noorloom on orvustunud ja orvuks jäämine on tõendatud (nägin loomavanema hukkumist)
- **Riiklikul tasemel vastutavad abitude metsloomadega toimetamise eest Keskkonnaamet ja Päästeamet**

Teata 1247, kui leiad vigastatud või hukkunud looma:

Maanteel
(liikluses)

Kõik loomad

Looduses

I ja II kaitsekategooria
liigid

Suurkiskjad
(hunt, ilves, karu)

Kokkuvõtteks

- 1. Me jagame Maad teiste elusolenditega, kelle koostöös kujunevad ka meie elutingimused!**
- 2. Tunne metsloomade loomulikku elukorraldust!**
- 3. Ära sekku metsloomade elu!**

Õppematerjal on keskkonnahariduse portaalis:

Avaleht > Õppematerjalid > Kohtumine metsloomaga e oppematerjal

Kohtumine metsloomaga (e- õppematerjal)

Jagame oma elukeskkonda teiste liikidega, sealhulgas metsloomadega. Selleks, et vältida hirmu ja konfliktiolukordi metsloomadega, on oluline teada ja mõista metsloomade loomulikku elukorraldust. Me ei tohiks sekkuda teadmatuses metsloomade ellu.

Keskonnaameti keskkonnahariduse büroo loodud e-õppematerjal "Kohtumine metsloomaga" koosneb viiest videoklipist (sissejuhatus ja neli alateemat), teemadega seotud kinnistavatest ülesannetest LearningApps keskkonnas ning kokkuvõtlikust mängulisest ülesandest Genially keskkonnas.

Õppematerjal on eeskätt loodud 6. klassidele KEAT (Kaitse end ja aita teist) koolitusteks, kuid sobib ka teema „Metsloomade ja inimese kohtumiste põhjused ning käitumisjuhised nendes olukordades“ avamiseks ja teemaga seotud arutelu tekitamiseks.

NB! E-õppematerjali tutvustav veebiseminar koolide KEAT koordinaatoritele toimub **neljapäeval, 29. aprillil 2021 kell 15.00-16.30** Microsoft Teams veebikeskkonnas. Osalemiseks on vajalik registreerida **hiljemalt 28. aprilliks kell 13.00** aadressil <https://forms.gle/bGABpfU7XqugbqQEA>

<https://keskkonnaharidus.ee/et/oppematerjalid/kohtumine-metsloomaga-e-oppematerjal>

Küsimused ja arutelu

Aitäh!

Toremaid elamusi looduses!

Ole teadlik külaline!

